

ความก้าวหน้าในการให้บริการทางจักษุวิทยา

ประจักษ์ ประจักษ์เวช*

ปัจจุบันการแพทย์ได้เจริญแตกกิ่งก้านออกไปเป็นสาขาต่าง ๆ มากมาย และแต่ละสาขาก็ได้มีวิวัฒนาการในด้านความรู้ ความสามารถจนบุคคลโดยทั่วไปไม่สามารถทราบได้หมด เมื่อเจ็บป่วยขึ้นมาก็ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะไปหาแพทย์ทางด้านไหน จะไปหาใครดี ปัญหาดังกล่าวนี้ไม่ได้เกิดเฉพาะกับชาวบ้าน แม้แต่แพทย์ในสถาบันเดียวกันเมื่อถึงเวลาที่ต้องปรึกษาเพื่อน ๆ ว่าในแต่ละแผนกนั้นแพทย์ท่านใดมีความชำนาญ และสนใจโดยเฉพาะในเรื่องอะไรให้ละเอียดลึกซึ้งลงไปอีก

ในทางจักษุวิทยานั้น ในระยะ 4 - 5 ปี หลังนี้ได้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างมาก ในอัตราที่รวดเร็วกว่าในทศวรรษที่แล้วอย่างเปรียบเทียบกันมิได้ ความเจริญดังกล่าวนี้เป็นไปทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจในโรคต่าง ๆ ของตา การประดิษฐ์เครื่องมือ และวิธีการนำมาใช้ในการบำบัดรักษาผู้ป่วยทางตา ความเจริญอย่างมากและรวดเร็วนี้นี้ แม้แต่จักษุแพทย์ที่เก่งที่สุดก็ไม่สามารถติดตามได้ทันการและครบถ้วน จึงต้องแบ่งหน้าที่กันตามความสนใจและความถนัดของแต่ละท่าน เพื่อจะได้สามารถปฏิบัติภารกิจดังกล่าวให้ได้ผลดีที่สุด

ความเจริญที่ประดังเข้ามาในระยะเพียงไม่กี่ปีนี้จะยกตัวอย่างให้เห็นง่าย ๆ ดังนี้

ในเรื่องของสายตาในสมัยหนึ่งเลนส์สัมผัสนับได้ว่าเป็นสิ่งใหม่ สามารถแก้ตาบอดที่เกิดจากสายตาคิดปกติได้ และสามารถใช้ได้กับเด็กเล็ก ๆ และคนชรา ขณะนี้ก็ได้มีการผ่าตัดแก้ไขสายตาคิดปกติแพร่หลายอย่างกว้างขวางไปเกือบทั่วโลกความสำเร็จอันนี้แม้จะยังไม่อาจกล่าวได้ว่าได้ผล 100 เปอร์เซ็นต์แต่ความสำเร็จก็อยู่ในขั้นสูงมากเป็นที่ยอมรับและพอใจ

ในการผ่าตัดต้อกระจกก็ได้วิวัฒนาการมาจนถึงขั้นเปลี่ยนแก้วตาที่เป็นต้อออก และใช้แก้วตาเทียมหรือแก้วตา

ประดิษฐ์ใส่แทนที่ และจากการติดตามผลไม่ต่ำกว่า 5 ปี ที่ผ่านมาเป็นที่พอใจมากทั้งด้านผู้ป่วย และจักษุแพทย์ จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นการผ่าตัดรักษาต้อกระจกที่ดีที่สุดขณะนี้ ในเวลาเดียวกันเทคนิคต่าง ๆ การผ่าตัดรวมทั้งแก้วตาเทียม ก็ยังได้ปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยทำให้การคำนวณเลือกใช้แก้วตาเทียมถูกต้องแน่นอน เหมาะแก่ผู้ป่วยที่ต้องการใช้แต่ละราย

แสงเลเซอร์ก็ได้พัฒนาขึ้นมาอีกหลายแบบหลายชนิด เพื่อให้เหมาะแก่ผู้ป่วยและชนิดของโรค เดิมนั้นส่วนใหญ่ใช้ในการรักษาโรคที่เกี่ยวกับจอตาที่เกิดจากโรคเบาหวาน ขณะนี้ได้นำมาใช้ในกรณีที่จอตาขาด หรือลอกในบางราย ปัจจุบันก็ได้ปรับปรุงและนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางในการรักษาโรคต้อหิน ซึ่งเป็นสาเหตุของตาบอดที่มากที่สุดในประเทศเรามากจะมีผู้อ้างเอาคำว่าเลเซอร์ไปใช้ในการผ่าตัดรักษาต้อกระจกความจริงแล้วแสงเลเซอร์อาจใช้ร่วมในการผ่าตัดต้อกระจกได้ แต่เป็นการนำมารวมใช้ด้วยเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

การใช้คลื่นเสียงอัลตราซาวด์ ได้เป็นประโยชน์อย่างมากในโรคตา เช่น ในการหาตำแหน่งของวัตถุแปลกปลอมในลูกตา เนื้อเยื่อ และการตรวจสภาพภายในลูกตา ในภาวะที่ไม่สามารถตรวจได้ด้วยวิธีธรรมดา เพราะแก้วตาขุ่น หรือมีเลือดออกคั่งอยู่เต็มลูกตา ผลที่ได้รับทำให้การตัดสินใจในการผ่าตัดทำได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

สำหรับโรคของประสาทตาหรือจอตาที่รับภาพ นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและยากลำบากในการรักษาอย่างมาก ขณะนี้ด้วยการช่วยเหลือจากการฉีดสี ถ่ายภาพชนิดพิเศษ การใช้แสงเลเซอร์ช่วย การใช้แก๊สเฉื่อยซึ่งสามารถอยู่ในตาได้นานหลายวันโดยไม่ถูกดูดซึมไป และสามารถขยายปริมาณได้เอง รวมถึงวิธีการผ่าตัดที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง ทำให้

* ภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จักษุแพทย์ที่ทำงานด้านนี้มีวิธีการที่จะเลือกใช้ได้มากขึ้น ทำให้ผลการรักษาดีขึ้นเรื่อยมาเป็นลำดับ ขณะนี้การลอกชั้นของเส้นเลือดฝอยจากผิวของจอตา การเปลี่ยนน้ำวุ้นลูกตาก็กำลังก้าวหน้าอย่างมาก แต่การผ่าตัดประเภทหลังนี้ผลที่ได้ยังไม่เป็นที่ยอมรับและพอใจโดยทั่วไป จึงพอจะอนุมานได้ว่าเป็นขั้นทดลอง ซึ่งยอมไม่เหมาะที่เราจะนำมาทดลองใช้แพร่หรือกับผู้ป่วยของเรา การรอดทนรอเพียงระยะเวลาอันสั้นน้อย จะไม่ได้ทำให้เราล่าช้าลงไปมากนักเพียงใด

ความก้าวหน้าในการบำบัดรักษาผู้ป่วยทางจักษุวิทยา ยังมีอีกเป็นจำนวนมาก ถ้าจะกล่าวโดยละเอียดก็จะทำให้เกินความเหมาะสมในบทบรรณาธิการนี้ ซึ่งทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ให้เกียรติแก่ภาควิชาจักษุวิทยาและโสต ศอ นาสิก ลาริงซ์-วิทยา

ในฐานะที่ข้าพเจ้าทำงานอยู่ในภาควิชาจักษุวิทยา มีความภูมิใจที่จะกล่าวได้ว่าความเจริญต่าง ๆ ในเรื่องเครื่องมือและการบำบัดรักษาดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นมีอยู่อย่างครบถ้วนในภาควิชาจักษุวิทยาของเราโดยไม่ได้มีน้อยหน้าไปกว่าใครเลย